

Ярослав Камінецький, кандидат економічних наук, член-кореспондент АПН України, член Національної Спілки письменників України, директор Львівського науково-практичного центру професійно-технічної освіти АПН України; Кубська Лариса Іванівна, науковий співробітник відділу управління в системі ПТО директор Львівського науково-практичного центру професійно-технічної освіти АПН України

Львівський підрозділ Академії педагогічних наук України

Відзначив 15-річчя

Львівський науково-практичний центр професійно-технічної освіти АПН України відзначив своє 15 – річчя

14-15 грудня 2009 року у Львові Академія педагогічних наук України спільно з Головним управлінням освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації, Львівським науково-практичним центром професійно-технічної освіти АПН України, Львівським крайовим товариством “Рідна школа” провели III Всеукраїнський педагогічний конгрес та VII Міжнародну науково-практичну конференцію “Сучасні освітні технології у професійній підготовці майбутніх фахівців”.

З доповідями виступили: Президент АПН України В. Г. Кремень; академік-секретар відділення загальної педагогіки та філософії освіти АПН України О. В. Сухомлинська, академік-секретар відділення професійної освіти і освіти дорослих Н. Г. Ничкало, президент Львівського крайового товариства “Рідна школа”, професор П. І. Сікорський, почесний президент ЛКТ “Рідна школа”, академік НАН України В. В. Панасюк, начальник головного управління освіти і науки Львівської облдержадміністрації П. К. Хобзей, директор Львівсько-го науково-практичного центру професійно-технічної освіти Академії педагогічних наук України член-кореспондент АПН України Я. Г. Камінецький та інші.

У межах цих заходів проведено відзначення 15-річчя Львівського науково-практичного центру ПТО АПН України. В. Г. Кремень вручив медаль АПН України “Ушинський К. Д.” Я. Г. Камінецькому і Почесні грамоти та Грамоти АПН України шести науковим співробітникам Центру. Більшість наукових співробітників і працівників Центру нагородженні Почесними грамотами Головного управління освіти і науки та управління профтехосвіти Львівської облдержадміністрації

Львівський науково-практичний центр Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України, нині – Львівський науково-практичний центр професійно-технічної освіти АПН України, створений Постановою Президії АПН України від 25 травня 1994 р. і рішенням вченої ради Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України від 16 червня 1994 р. Центр виник на базі двох наукових лабораторій, які діяли у м. Львові: заснована в 1989 р. лабораторія профтехпедагогіки (завідувач В.П. Жук – кандидат педагогічних наук) і заснована в 1990 р. лабораторія проблем національної освіти, перетворена в 1993 р. в лабораторію гуманізації професійної освіти (завідувач Г.С. Дегтярьова – кандидат філософських наук).

Створення Львівського науково-практичного центру мало на меті ліквідувати гострий дефіцит наукових досліджень з професійної педагогіки і брак науковців з цієї галузі науки в Західному регіоні України, що позначалося на якості вищої та професійно-технічної освіти.

У 2001 р. Львівський науково-практичний центр повністю перейшов на дослідження науково-педагогічних проблем професійно-технічної освіти.

Згідно з Постановою Президії АПН України від 17 листопада 2005 року Львівський науково-практичний центр виведено зі складу Інституту педагогіки і психології професійної освіти і перейменовано у Львівський науково-практичний центр професійно-технічної освіти Академії педагогічних наук України. Очолив оновлений Львівський центр кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, член-кореспондент АПН України Я. Г. Камінецький.

Зміна назви Центру та підпорядкування його безпосередньо АПН України є важливою подією в житті колективу, в якому нині працює 38

працівників, у т. ч. 29 наукових співробітників (серед них один член-кореспондент АПН України, шість докторів педагогічних наук і 17 кандидатів наук, з них 12 – педагогічних наук).

Нині у Львівському Центрі діє п'ять наукових відділів: відділ гуманітарної освіти (завідувач – доктор педагогічних наук, професор Г. П. Васянович); відділ професійно-практичної підготовки (завідувач – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Я. М. Собко); відділ природничо-математичних дисциплін (завідувач – кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник В. Є. Робак); відділ управління в системі професійно-технічної освіти (завідувач – кандидат педагогічних наук, доцент М. П. Копельчак); відділ практичної психології (завідувач – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Л. А. Руденко).

На підставі ліцензії Міністерства освіти і науки від 2002 і 2007 рр. у Центрі функціонує відділ післядипломної педагогічної освіти (завідувач – М. П. Копельчак), у якому підвищили кваліфікацію понад 7,5 тис. інженерно-педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів Західного регіону України.

З вересня 2007 року в Центрі діє аспірантура зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти (завідувач – Л. А. Руденко), в якій навчається 13 аспірантів.

Центр спільно з Інститутом педагогічної освіти й освіти дорослих АПН України та Національним університетом «Львівська політехніка» з січня 1997 року видає науково-методичний журнал «Педагогіка і психологія професійної освіти» (фахове видання з педагогічних і психологічних наук). Незмінним головним редактором журналу є академік-секретар Відділення

педагогіки і психології професійно-технічної освіти АПН України Н. Г. Ничкало.

За 15 років діяльності Центру в ньому створився дружний, творчий і працездатний науковий колектив. Найбільша заслуга у створенні, становленні та змужнінні колективу Центру належить академікам І. А. Зязюну і Н. Г. Ничкало.

За час діяльності Львівського центру з числа його наукових співробітників і здобувачів захищено п'ять докторських та 37 кандидатських дисертацій, з них 28 осіб, котрі навчалися або працювали в установах і навчальних закладах професійно-технічної освіти.

В останні три роки науковцями Центру досліджувались актуальні проблеми професійної освіти з колективної теми «Науково-методичне забезпечення якісної підготовки кваліфікованих робітників в умовах регіоналізації професійно-технічної освіти».

Дослідно-експериментальна робота здійснювалася на всеукраїнсь-кому рівні, на рівнях Центру та його структурних підрозділів, в тому числі: в одному професійному навчальному закладі – Вищому професійному училищі (далі ВПУ) № 20 м.Львова – на всеукраїнському рівні (наказ Міністерства освіти і науки України) і в семи ПТНЗ, одному позашкільному навчальному закладі „Львівський державний Будинок техніки", одному приватному закладі "Молодіжний навчальний центр ім. Івана Боско" – на рівні Центру, трьох ПТНЗ – на рівні структурних підрозділів Центру (рішення вченої ради Центру).

Наукові дослідження спрямовувались на науково-методичний супровід підготовки майбутніх робітників у системі професійно-технічної освіти. Експериментальна перевірка висунутих гіпотез з низки тем підтверджує

положення щодо актуальності професійної підготовки кваліфікованих робітників на основі інтегративного підходу; необхідності психолого-педагогічного забезпечення впровадження сучасних інформаційних технологій у професійних навчальних закладах; формування професійної етики і професійної культури інженерно-педагогічних працівників ПТНЗ та їх готовності до організації навчально-пізнавальної діяльності; врахування особливостей організації професійно-практичної підготовки у ПТНЗ, навчання і перепідготовки дорослого і, зокрема, незайнятого населення; професійно спрямованого вивчення природничо-математичних дисциплін у ПТНЗ; упровадження модульного навчання математики у професійно-технічних навчальних закладах, формування мотивації учнів до вивчення цієї дисципліни; педагогічних умов формування професійно-комунікативної компетентності учнів; соціально-гуманітарного значення професійно спрямованого викладання гуманітарних дисциплін у ПТНЗ для виховання особистості майбутнього фахівця; доцільності поєднання загальноосвітньої та професійної підготовки учнів ПТНЗ; забезпечення взаємозв'язку навчально-виробничого процесу з потребами ринку праці; управління якісною підготовкою фахівців у ПТНЗ на основі маркетингу ринку праці та освітнього моніторингу в умовах регіоналізації.

Апробація наукового продукту здійснюється на курсах підвищення кваліфікації, що дає науковцям змогу ознайомитися з реальним станом процесу професійної підготовки у навчальних закладах, виявити проблемні місця в навчально-виховному процесі, ознайомити працівників зі своїми науковими розробками, визначити шляхи їх упровадження.

Науковці Центру вбачають підвищення ефективності професійної підготовки фахівців в організації тісної співпраці науки та освіти. Йдеться

про проведення на базі ПТНЗ своєрідного науково-педагогічного аудиту з метою пошуку найоптимальніших шляхів організації навчально-виховного процесу.

Показовими є результати педагогічного експерименту всеукраїнського рівня на базі ВПУ № 20. У ході експерименту змінено структуру управління навчальним закладом, проводився систематичний моніторинг ринку праці, що дало можливість домогтися підготовки висококваліфікованих робітників відповідно до потреб ринку праці та повного їх працевлаштування; введення загальнопрофесійної підготовки з машинобудівного напрямку для учнів першого року навчання з пізнішим (на другому році) вибором професії та подальшою вузькою спеціалізацією на завершальному етапі підготовки.

Результати діяльності експериментального педагогічного майданчика

Всеукраїнського рівня на базі ВПУ № 20 м. Львова неодноразово заслуховувалися на Президії та Відділенні професійної освіти та освіти дорослих АПН України. Відзначалася надзвичайна важливість розвитку в Україні ВПУ підприємництва, особливо в таких складних галузях як машинобудування, підприємства якої оснащуються сучасним високотехнологічним обладнанням; підкреслювалося, що успіх масштабного експерименту у значній мірі залежить від обраного для цього педагогічного колективу навчального закладу, оскільки в багатьох педагогічних колективах

ПТНЗ є своєрідний опір матеріалу, тобто неготовність працювати в інноваційному просторі.

За результатами дослідно-експериментальної роботи в останні три роки науковцями Центру опубліковано 10 монографій, 5 підручників, 1 навчальний посібник, 12 навчально-методичних посібників, 2 збірники наукових праць, , розроблено 8 моделей організації навчально-виховного

процесу в ПТНЗ, 2 моделі взаємодії загальноосвітніх шкіл і ПТНЗ, 12 авторських курсів, 3 проекти державних стандартів з інтегрованих професій, 17 методичних рекомендацій для учнів і педагогів ПТНЗ.

Протягом цього ж періоду науковими працівниками і здобувачами Центру захищено 7 кандидатських дисертацій, проведено 6 попередніх захистів дисертаційних робіт та рекомендовано їх до розгляду на спеціалізованих вчених радах.

Питання щодо організації дослідно-експериментальної роботи регулярно розглядаються на засіданнях вченої ради центру (в 2007 – 2009р.р. обговорено 16 питань), за цей же період проведено 18 виїзних засідань відділів Центру на базі експериментальних навчальних закладів з участю наукових співробітників Центру та педагогів і керівників навчальних закладів.

У червні 2009 року Президія АПН України розглянула на своєму засіданні питання „Про організацію експериментальної роботи у Львівському науково-практичному Центрі професійно-технічної освіти АПН України” і прийняла постанову, в якій схвалено досвід організації експериментальної роботи у Львівському центрі, й ухвалила ряд рекомендацій щодо подальшого розгортання і посилення експериментальної діяльності з упровадженням у практику результатів досліджень.

За весь період діяльності Львівського центру за результатами досліджень опубліковано понад 2000 наукових праць, серед них 30 одноосібних і колективних монографій, 8 збірників наукових праць, 25 підручників, 79 навчальних посібників і 34 навчально-методичні посібники.

В даний час науковці Центру зосередились на дослідженні нової теми: “Теоретичні і методичні засади професійно-технічної підготовки

кваліфікованих робітників за професіями, що користуються сталим попитом на ринку праці“ з таких напрямів: теретико-методичні засади гуманітарної освіти в контексті професійної підготовки фахівців сфери обслуговування; психологічне забезпечення професійної підготовки конкурентноздатних фахівців; теоретичні та методичні засади природничо-математичної підготовки кваліфікованих робітників; теоретично-методичні основи формування професійної компетентності майбутніх фахівців на основі інтегративного підходу; теоретико-методологічної засади організації підготовки робітничих кадрів з актуальних професій.